

Večernik

»JUTRA«

Leto II. (IX.), štev. 235

Maribor, ponedeljek 15. oktobra 1928

Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Zeppelin v burji in viharju

ZRAKOPLOV DO DANES OPOLDNE ŠE NI DOSEGEL AMERIŠKE OBALI. — SILNI VIHARJI SO MU POŠKODOVALI STABILIZACIJSKO KRILO. — IZPREMINJANJE SMERI. — PRIČAKUJE SE, DA BO ŠELE DREVI PRISTAL V LAKEHURSTU.

BERLIN, 15. oktobra. Radi izredno močnih nasprotnih vetrov je bil zrakoplov »Grof Zeppelin« približno 80 milj od Bermudskih otokov prisiljen, da je poletel nazaj proti jugozapadu in iskal ugodnejše ozemlje, kjer se mu ne bi bilo treba boriti z vetrovi. Zato se je pričakovani prihod v Lakehurst tako zelo zategnil, da Zeppelin najbrže pred ponedeljkom popoldne ne bo mogel pristati. Med vožnjo ob viharju in deževju so bile stabilizacijske ploščke zopet močno poškodovane, vendar so monterji poškodbe kmalu popravili in je na krovu vse zdravo. Tudi goriva ima zrakoplov še dovolj.

Popravljeni poškodovani delov so bila izvršena ob izredno velikih težkočah in so bila spojena deloma z življenjsko nevarnostjo. Mestoma je zaposleno osebje naravnost viselo nad oceanom in bilo stalno v nevarnosti, da pade v morje. Inženjerji Knud Eckener, sin dr. Eckenerja, ter Beuerle in Siegl so dokazali pri tem velik pogum.

LAKEHURST, 15. oktobra. Grof Zeppelin je v stalni zvezi s tukajšnjo brezžično postajo, ne da bi navedel lego, v kateri se nahaja. Do včeraj popoldne vsekakor zrakoplova še niso opazili nad ameriško kopno zemljo, vsled česar je zavladovalo precejšnje vznemirjenje. Ker so se vetrovi kasneje razvili v pravcati orkan, je skoro izključeno, da bi mogli pri takem ozračju spraviti zrakoplov v hangar in ga bodo morali najbrže privežati.

NEWYORK, 15. oktobra. Proti vsemu pričakovanju »Grof Zeppelin« tudi še do danes opoldne ni dosegel ameriške celine, čeprav se je z vso gotovostjo računalo, da bo pristal danes zjutraj v Lakehurstu. Polet od Azorskih otokov dalje proti Bermudskim otokom je postal namreč radi silnih viharjev izredno težaven, tako da je moral zrakoplov ponovno izpremeniti smer in leteti nekaj časa celo nazaj. Borec se z viharji je moral dalje zmanjšati hitrost na minimum, ta-

ko da silno polagoma napreduje. Vihar je težko poškodoval desno stabilizacijsko krilo. Po zadnji vesti, ki je bila oddana danes ob 10. dopoldne, se nahaja »Grof Zeppelin« trenutno šele 80 milj severovzhodno od Bermudov.

NEWYORK, 15. oktobra. (Ob 11. ponoči ameriškega časa, ali ob 5. zjutraj po evropskem času). Zeppelin je bil v tem trenutku že 150 milj zahodno od Bermudov. Zašel pa je nenadoma v tako silne viharje, da je moral popolnoma izpremeniti smer. Prvotno je dr. Eckener skušal obiti viharno cono v velikem loku, da prispel v Newyork po kopnem, vendar pa se mu ta manever ni posrečil. Po daljšem manevriranju se je moral nato obrniti nazaj proti Bermudom. Opolnoči po ameriškem času se je zrakoplov zopet približal Bermudom in šele nato krenil nazaj proti Newyorku. Po vesteh iz Bermudov je Zeppelin krožil več ur skoro na istem mestu in je šele proti jutru začel polagoma prodirati proti Newyorku. Ob 1. zjutraj je sprejela radio-postaja v Norfolk od Zeppelina vest, da je 80 milj severovzhodno od Bermudov in da gre proti jugozapadu, da bi tako dosegel ugodnejšo atmosfero. Na uro leti največ 32—40 km.

BERLIN, 15. oktobra. Poročevalec berlinskega »Lokalanzeigerja«, Rudolf Brandt, ki potuje na Zeppelinu, je poslal danes ob 1.30 ponoči brezžično brzojavko, v kateri pravi, da se je na zrakoplovu zopet pojavilo stabilizacijsko krilo, kar zahteva večja popravila. Zato plove zrakoplov zelo počasi in se mora vrh tega boriti s težkimi vetrovi, kakršnih dosedaj še ni bilo. Dr. Eckener računa, da bo šele danes zvečer dosegel ameriško obal, ako se ne posreči že prihodnje ure dobiti ugodne vetrove, ki bi omogočili maksimalno hitrost.

HAMILTON, 15. oktobra. Ameriški parnik »Lascone« poroča, da je ob 3.55 zjutraj opazil Zeppelina 62 milj vzhodno od otoka San Davisa. Zrakoplov je plul zelo nizko in počasi.

Davidovič — Savčić

VAŽEN DANAŠNJI POLITIČEN SESTANEK V BEOGRADU.

BEOGRAD, 15. oktobra. Veliko pozornost v vseh političnih krogih je vzbudil danes poset beograjskega vodje samostojnih demokratov, industrijalca Miloša Savčića, pri Ljubi Davidoviču. Sestala sta se v demokratskem klubu v narodni skupščini ter imela nad dveurno zapuno konferenco. Novinarji so se obrnili na Savčića za pojasnilo, ta pa jim je odgovoril, da je posetil Davidoviča samo kot starega prijatelja in znanca in da je razpravljal z njim tudi o političnem položaju. Istotako je tudi Ljuba Davidovič odponil vsako informacijo, češ da se popolnoma strinja s Savčičevim odgovorom. O sestanku so razširjene najrazličnejše verzije. Na eni strani se govori o ponudbi KDK, na drugi strani pa, da je prišlo med Marinkovićem in Davidovičem zopet do nesoglasij in da se skuša

zato Davidovič zopet približati Hrvatom. Dr. Marinković je imel dopoldne sestanek z demokratskimi ministri.

Če pijanec kliče rešilni avto...

Kaj često se dogaja, da razni pijančki in nezmerni dobrovoljčki v skrbi za svojo tuzemsko eksistenco kličejo rešilni avto, ki služi čisto drugim svrham. Erez ozira na to, da je to silno drag »špas«, je to tudi lopovstvo, ki se mora z občutno takso prepričati ali omejiti. Kakor čujemo, bo rešilni oddelček v takih slučajih podvzel energične korake; kajti klicati moštvo ponoči in trošiti bencin v času, ko kličejo rešilni avto v zelo nujnem slučaju, ni šala, ki bi spadala v repertoar vinskih orgij. Enak slučaj se je včeraj zvečer dogodil v Pekrah. —

Dr. Žerjav o volilnem sporazumu v Sloveniji

SPORAZUM MED SAMOSTOJNIMI DEMOKRATI IN KMETSKO STRANKO GOTOVA STVAR.

Narodni poslanec in bivši minister dr. Gregor Žerjav je na vprašanje novinarjev, kako je bil sprejet pokret KDK v Sloveniji in kakšni so odnosi med strankami koalicijske, podal sledečo zanimivo izjavo:

»V Sloveniji je bilo gibanje KDK sprejeto z največjim navdušenjem. Razpoloženje v samostojni demokratski in slovenski kmetijski stranki je zelo borbeno in optimistično, kakor še nikdar dosedaj. V vseh krajih Slovenije se dvigajo in rastejo nove naše organizacije, ki so trdno odločene, da vodijo v sedanjih najtežjih razmerah boj za ideale KDK.

Čeprav volitve še niso razpisane, pa je želja pristašev samostojne demokratske in slovenske kmetijske stranke, da se že sedaj dogovorijo glavni temelji volilnega sporazuma, da bi se moglo deo

za volilno agitacijo pričeti že sedaj in da se v slučaju razpisa volitev ne bi tratil čas s pogajanjem. Čim je poslovni odbor KDK v Zagrebu izrazil željo in priporočil samostojni demokratski in slovenski kmetijski stranki v Sloveniji, da naj skleneta že sedaj volilni sporazum, je sklical izvrševalni odbor oblastne organizacije SDS v Ljubljani in Mariboru ter predsedstvo SKS v Ljubljani na sejo, na kateri so bili določeni delegati, ki bodo pričeli te dni končna pogajanja. Slovenska kmetijska stranka je poslala v ta odbor poslanca Ivana Pucija in novinarja Albina Prepeluha, za namestnika inž. J. Zupančiča, samostojna demokratska stranka pa g. Adolfa Ribnikarja in oblastnega poslanca Ivana Tavčarja. Ni nobenega dvoma, da pride na teh pogajanjih do sporazuma.

Smrt ruske carice matere

KOPENHAGEN, 15. oktobra. Na svojem posestvu pri Kopenhagenu je umrla včeraj ruska carica-mati, Marija Feodorovna, vdova po ruskem carju Aleksandru III., ki je umrl 20. oktobra 1894 in mati zadnjega ruskega carja, Nikolaja II., ki so ga 1. 1917. boljševiki z vso njegovo družino vred ubili. Marija Feodorovna je bila rojena 14. oktobra 1847 kot danska princezinja Dagmar in je bila hčerka danskega kralja Kristijana IX. Ko se je 1. 1866. poročila, je prestopila v rusko-pravoslavno cerkev. Po smrti svojega soproga, carja Aleksandra III. je živela deloma v Petrogradu, deloma v svoji vili pri Kopenhagenu.

BEOGRAD, 15. oktobra. Povodom smrti carice-matere je odredil kralj Aleksander desetdnevno žalovanje na dvoru. V tem času se ne bodo vršili na dvoru nobeni sprejemi in svečanosti. Tudi zamenjava dvorne straže se bo vršila brez godbe. Carica-mati je dosegla starost 81 let.

Franchet d'Esperay v Splitu

SPLIT, 15. oktobra. Semkaj je prispel iz Zagreba francoski maršal in naš častni vojvoda, Franchet d'Espeay. Sprejem je bil nad vse veličasten. Vse mesto je v zastavah. Zvečer priredi občina maršalu in vojvodi na čast svečan banket.

Kronanje albanskega kralja

BEOGRAD, 15. oktobra. Kakor poroča beograjska »Politika«, se bo vršilo kronanje albanskega kralja Ahmeta Zogu dne 28. novembra v Kroji, stari prestolici Skanderbega.

Praško grobišče

PRAGA, 15. oktobra. Do danes zjutraj so potegnili izpod razvalin porušenega poslopja na Poříču 42 popolnoma zmečkanih in razmesarjenih trupel. Domneva pa se, da je pod ruševinami pokopanih še okrog 30 žrtev te strašne gradbene katastrofe.

Generalna stavka v Lodzu

VARŠAVA, 15. oktobra. Danes zjutraj je izbruhnila v industrijskem okraju me-

sta Lodza generalna stavka tekstilnih delavcev, kateri so se pridružile tudi vse druge industrijske panoge, bančni uradniki, gledališki igralci in privatni nameščenci. V Firenkih je prišlo do spopada med policijo in stavkujočim delavstvom.

Drobiž iz Prekmurja

Sebeborci. V stanovanje Vilme Ratko, posestnice v Sebeborcih št. 54, so pred kratkem ponoči vlomili dosedaj še neznani zlikovci skozi z železnimi križi zamreženo okno in pokradli razno obleko in perilo v skupni vrednosti nad 2500 Din. Kakor vse kaže, imajo tudi tukaj vmes svoje tatinske prste cigani, katerim so že na sledu.

Murska Sobota. Prejšnji teden je bilo posestniku Miklavžu Vratariču iz Predanovcev št. 20 ukradeno izpred sreskega poglavarstva, kjer se je mudil po opravkih, novo »Singer« dvokolo, vredno 1500 Din. Tat, ki je sicer znan, je s kolesom zbežal in ga orožniki sedaj iščejo.

V bolnici v Murski Soboti so pred par dnevi pripeljali viničarjevega sina Vinka Hojnika iz Slamnjava, ki si je med igranjem z drugimi otroci zlomil desno nogo.

Na našo občino si dovoljujemo nasloviti ponovno opozorilo, naj se vendarle enkrat usmili mizerne Kolodvorske ulice in jo spravi vsaj malo v red, da ne bodo ljudje in vozovi oz. živina tonili v njej ob malo deževnem vremenu v blatu do kolen, ob nekoliko lepšem pa se izgubljali v oblakih prahu. Sicer so tudi druge soboške ceste potrebne pozornosti občine, vendar ta, ki je ob enem najprometnejša, najbolj. Mislimo namreč, da ni baš v interesu ugleda in slovesa občine, če mora tujec prvi korak, ki ga napravi v Soboti, storiti v blatu in biti izročen avtomobilom in drugim vozilom na milost in nemilost, da ga poškrbijo z blatom od pete do vrha. In tujece prihaja v Mursko Sobotu čimdalje več. Upamo, da bo ta apel, ki je le v interesu občine same, pomagala in bo naša skromna želja, ki je obenem želja vseh tukajšnjih občanov, kmalu uslišana, za kar bomo našim občinskim možem od srca hvaležni.

Spominjajte se CMD

Nov fond Državne hipotekarne banke

V »Uradnem listu« je izšla 11. junija uredba, kako je upravljati fond za zdravstveno zaščito učencev in porabljati njegova sredstva.

Ta uredba določa, da morajo učenci in učenke vseh šol, razen osnovnih, plačati ob vpisu v šolo v omenjeni fond Din 20, slušatelji univerz pa Din 30. Oproščeni te takse so samo oni učenci in slušatelji, ki so siromašnega stanu. Denar se mora pošiljati v drž. hipotekarno banko v Beogradu. Fond upravlja minister za narodno zdravje, ki mu je radi lepšega dodeljen posvetovalni odbor, kojega članstvo je častno.

Čl. 11 uredbе navaja, da se morajo sredstva fonda za zdravstveno zaščito učencev uporabljati: a) za zdravstveno poučevanje, b) za ustanavljanje šolskih poliklinik, c) za razširjanje treznosti na univerzah in šolah, d) za pospeševanje in podpiranje zdravega športa, e) za zdravljenje slušateljev in učencev, f) za ustanavljanje preventorijev, sanatorijev in okrevališč, g) za podpiranje počitniških kolonij, h) za vzdrževanje novoustanovljenih in že obstoječih naprav za zdravstveno zaščito učencev, i) za izboljšanje higijenskih razmer v šolah — vse to v prid zdravstveni zaščiti slušateljev na univerzah in učencev srednjih ali njim podobnih šol.

Obljub cel koš torej. Ta uredba pa nam je nesimpatična predvsem radi tega, ker odreja, da se ves denar steka v drž. hipotekarno banko v Beogradu. Skušnje nas uče, da postajamo oprezní. Tudi okrožni urad za zavarovanje delavcev že več let pobira gotove zneske za brezposelni fond, ki se istotako nahaja pri drž. hipotekarni banki in katerega v določeni namen nikakor ni mogoče uporabiti, kakor dokazujejo neprestani protesti strokovnih organizacij in Delavskih zbornic.

Druga napaka je ta, da dejansko razpolaga s fondom ena sama oseba, pa če je to tudi sam minister za narodno zdravje, kateremu je dano na prosto, da se ozira na mnenje članov posvetovalnega odbora, ali pa tudi ne.

Uredba je torej taka, da daje upravičeno povod za nezaupanje. Naše šole oziroma naši učenci pač nimajo pričakovati ničesar od takega fonda in je le vprašanje, če bodo šole v ostalih krajih države v tem pogledu na boljšem.

Ta dvom se je polastil marsikoga, čim je uvodoma omenjena uredba zagledala luč sveta. Danes, ko so vpisi v šole večinoma že za nami, bi bilo zanimivo vedeti, kake denarne uspehe izkazuje fond za zdravstveno zaščito učencev.

Po najnovejši okrožnici, ki jo je izdala delegacija ministrstva financ v Ljubljani dne 22. septembra vsem davčnim uradom, bi človek sodil, da uspeh ni bil najslabši. V tej okrožnici se dajejo navodila, kako je postopati pri izdaji potrdil o siromaštvu onim učencem, ki so po členu 7 uredbе oproščeni takse. V glavnem je v njej povedano, da davčni uradi ne smejo izdajati neposredno stran kam kolka prosta potrdila o višini predpisanega davka radi izdaje potrdil o siromaštvu v gornji namen, ker so za izdajanje kompetentna izključno le županstva, ki morajo uradno ugotoviti vse predpogoje in zbrati vse podatke, ki so potrebni za podelitev oziroma odklonitev potrdila o siromaštvu. Zaključuje pa okrožnica sledeče: »Pri tej priliki se opozarja, da je pri izdaji potrdil o višini neposrednega davka upoštevati tudi davek na dohodek od nesamostalnega dela in poklica (službeni davek).«

V tem grmu torej tiči zajec. Preveč potrdil o siromaštvu se je izdalo in denar, ki so ž njim že sigurno računali, je s tem splaval po vodi. V mestu Mariboru je bilo po naših informacijah izdanih preko 200 takih potrdil, mnogi zunanji pa so prinesli potrdila s seboj. Predvsem so se takih pravic posluževali delavci in uslužbenci vseh vrst od sodnika in profesorja do služitelja, kajti 20 ali 30 Din za osebo pomeni dandanes težko obremenitev zlasti tam, kjer študira več družinskih članov obenem. Naravno, da so se taka potrdila izdajala pravočasno, sicer bi bila brezuspešna. To pa, je bilo mogoče le na ta način, da so prizadete stranke same preskrbele potrdilo o dav-

čnem predpisu, nakar se jim je po ostalih ugotovitvah takoj izdalo potrdilo o siromaštvu, s katerim so bile oproščene takse za fond za zdravstveno zaščito učencev.

Sedaj je to nemogoče in prosilci lahko čakajo na uradno pot cele tedne. Toda temu bi se še dalo kako od pomoči, recimo s tem, da stranke pravočasno zaprosijo za taka potrdila. Tu pa pride zadnji odstavek okrožnice, ki pravi, da se mora upoštevati tudi službeni davek.

Dosedanja praksa, ki jo točno fiksira takсни zakon, je bila ta, da je smatrati za siromašne osebe vse one, ki ne plačujejo več nego 10 Din neposrednega davka letno, razen, če posedujejo kljub temu premoženje v hranilnicah itd. Službeni davek se ni nikdar smatral kot neposredni davek, ker bi postala sicer pravica, ki se jo daje revnim slojem, iluzorna, kajti dandanes že vsaka služkinja plačuje najmanj 4 Din mesečnega službenkega davka, torej zdaleka več nego 10 Din letno.

Tako postopanje pa ni v duhu taksnega zakona, temmanj, ker se revnim učenem, iz vrst katerih so vzrasli naši največji možje, naravnost onemogoča šolanje. Tako tolmačenje, ki si ga je prilastila delegacija ministrstva financ v Ljubljani, pa je tudi protivno vidovdanski ustavi, ki v čl. 22 izrecno naglašja, da se mora urediti stalno podpiranje šolanja sposobne siromašne dece.

Neuspeh nabiralne akcije za novi fond državne hipotekarne banke v Beogradu pač ne upravičuje takega postopanja, temmanj pa ima povoda naša delegacija v Ljubljani, da navija davčni vijak pri naših revnih šolarjih, ko je vendar jasno ko beli dan, da tudi od novega fonda, kakor od vseh dosedanjih, ne bomo imeli Slovenci ničesar, dokler se ne bo upravljal avtonomno.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Ponedeljek, 15. okt. Zaprtó.

Torek, 17. okt. ob 20. »Ognjenik«. **Gostovanje v Celju.**

Sreda, 17. okt. ob 20. »Moj oče je imel prav«, ab. B. Kuponi.

Četrtek, 18. okt. ob 20. uri »Moj oče je imel prav«, ab. C. Kuponi.

Celjska gledališka sezona se otvori z dvema gostovanjima mariborske drame: v torek 16. oktobra z moderno komedijo Ludviga Fulde »Ognjenik«, nadaljni teden pa z Zolajevó dramó »Tereza Raquin«.

Koncertni biro Glasbene Matice oblastno priznan.

V svrhu smotrenega razvoja našega koncertnega življenja je Glasbena Matica pred časom zaprosila za koncesijoniranje svojega Koncertnega biroja. Na podlagi zadevnega dvornega dekreta je veliki župan te dni izdal Gl. Matici koncesijsko listino. S tem aktom je dobil Koncertni biro izključno pravo prirejanja koncertov. Vodstvo biroja ostane tudi še v bodoče v rokah g. Václava Kunsta. Letošnja sezona se bo otvorila prihodnji teden z monstrekoncertom največjega sodobnega mojstra-čelista Španca Gasparja Cassadó, učenca slavnega Casalse. To bo največji koncert, kar jih je Maribor sploh slišal.

Češki klub v Mariboru

poziva svoje rojake iz mariborske oblasti, ki nameravajo prositi za državljanstvo kraljevine SHS, da se takoj javijo imenovanemu klubu v svrhu tozadevnih nasvetov.

K proslavi 10-letnice Českoslovaške,

ki se bo vršila v soboto, dne 27. oktobra ob 20. uri v veliki dvorani »Narodnega doma«, prispe kot zastopnik ČSR tudi gospod dr. B. Hub, sekretar českoslovaškega poslaništva iz Beograda, ki bo ob tej priliki tudi spregovoril o vezeh med Jugoslavijo in Českoslovaško. S tem dobi mariborska proslava še posebno oficijelen in svečan značaj, ker bo imela mariborska javnost prvič v svoji sredini oficijelnega zastopnika českoslovaškega poslaništva iz Beograda.

Mariborski in dnevni drobiž

Razdelitev diplom razstavljalcem na vajiški razstavi.

Agilno Slovensko obrtno društvo v Mariboru, ki pa stalno prireja vajiške in pomočniške razstave, je včeraj dopoldne v veliki dvorani Narodnega doma razdelilo nagrajenim razstavljalcem na letošnji zelo uspehi razstavi diplome. Gojenci in gojenke obrtno-nadaljevalne šole so pri tej priliki pod vodstvom svojih učiteljev napolnili dvorano Narodnega doma. Predsednik Slov. obrtnega društva, g. Mijo Vahtar je najprej pozdravil navzoče zastopnike šolstva in mojstre, nato pa z zadovoljstvom ugotovil, da je pokazala letošnja vajiška razstava zelo znaten napredek napram lanskí. Rezultat ocenjevalnih komisij posameznih zadrug je bil nad vse razveseljav in je bilo priznanih izredno veliko število prvih nagrad, kar naj bo gojenem in gojenkam le še v nadaljno spodbudo. Nadzornik prof. Fink je v daljšem govoru pojasnil pomen obrtno-nadaljevalnega šolstva in njegovega razmerja do delavnice ter dal navzočim najpotrebnejši vzgojni pouk. Načelnik Zveze obrtnih zadrug, g. Franjo Bureš, je navajal v svojem nagovoru številne težkoče, s katerimi se mora boriti obrtništvo v boju za svoj obstoj. Zlasti industrija grozi, da obrtnike popolnoma ubije. Obrtniški naraščaj mora zato gledati, da se čim bolj izpopolni in pri tem strem ljenju ima najboljšo oporo ravno v obrtno-nadaljevalnem šolstvu. Lep napredek naraščaja ni smoj v čast in korist naraščaju samemu, temveč je tudi v ponos mojstrom. Čestitaj je letošnjim razstavljalcem k velikemu uspehu in jih bodril k še večji vztrajnosti. Naraščajska mladina je živahno ploskala vsem govornikom. Po skupnem fotografiranju so bile nato nagrajenim razstavljalcem razdeljene lične priznalne diplome.

Muzejsko društvo v Mariboru.

je imelo včeraj dopoldne v kazinski dvorani svoj izredni občni zbor, ki je bil dobro obiskan. Vodil ga je podpredsednik g. prof. Vales. Po poročilih odborikov so bili soglasno sprejeti za častne člane društva gg.: prof. prelat dr. Fran Kovačič, predsednik Zgodovinskega in muzejskega društva v Mariboru, konservator Škrabar iz Ptuj in ravnatelj splitskega muzeja dr. Abramčič. Vsi trije so vneti, požrtvovalni in uspešni delavci na polju domače zgodovine ter imajo velike zasluge za mariborski in ptujski muzej.

Ob priliki obiskanja grobov

na obeh pokopališčih na dan Vseh svetnikov dne 1. novembra se iz prometnih ozirov brezpogojno prepoveduje od 12. do 19. ure vožnja za vse vrste vozil po Pobrežki cesti od državnega mostu na Kralja Petra trgu do pokopališč na Pobrežju. Vozila, namenjena na omenjeni pokopališči, naj vozijo po Tržaški cesti in Nasipni ulici do Pobrežke ceste, kjer se ustavijo.

Trgovcem na znanje.

Trgovski gremij je založil za mariborske trgovce tablice z napisom, kedaj se odpirajo in zapirajo trgovine, katere je obesiti na vrata ali izložbo. Dobe se brezplačno v gremijalni pisarni in se trgovci vseh strok pozivajo, naj pošljejo po nje.

Delo dobe:

Tovarna za izdelovanje kravát v Beogradu išče krojačico za krojenje svile. 3 krojačice za izdelovanje samoveznice in kravát ter eno krojačico poslovođkinjo. Interesenti naj se zglašajo takoj pri Borzi dela v Mariboru.

Ceneno meso.

V torek, 16. tm. od 8. dop. naprej se bo na prosti stojnici v uti pri mestni klavnici prodalo približno 150 kg svežega svinjskega mesa po Din 10 za kilogram. Prodaja samo na konzumente po 1 kg.

Nedeljski pretepi.

posledica čezmerne uživanja »šturma« (mešanica vinskega mošta in starega vina) so zopet prišli v nedeljski program. Odlikovala se je predvsem okolica, pa tudi mesto ni zaostalo. Razen par slučajev v Pekrah, Pesnici, Lajterspergu in drugod, so bili k sreči samo lažji slučaji pretepa brez večjih posledic.

Ponesrečen kolesar.

V soboto, ko so delavci električnega podjetja v Cvetlični ulici montirali električno napeljavó, se je privozil mimo na kolesu meščansko-šolski učenec Ivan Hočevár. Kolo se mu je zapletlo med žice ter prevrglo. Mladi kolesar se je pri padcu ranil na nogi in tudi možgane si je pretresel. Bil je v nezavesti, ko je prišel rešilni oddelek ter ga odpeljal v bolnišnico. Dolži se delavca, da je naglo spuščal žice na tla, delavec pa pravi, da je deček prehitro in neprevidno vozil. —

Še psi niso varni.

pred tatovi. Neka gospodinja iz Krčevine je prijavila na policijo, da ji je izginil mlad bernhardinec, vreden 500 Din. Tatvine je osumila nekega Mustersja, ki je bil policiji takoj pri roki, ker je bil ravno tedaj gost njenega hotela »Pri Grafu«. Fant je priznal, da je psa odvedel ter prodal za 2 »kovača«. —

Za vedno je izgnana

iz mesta neka Marija M., ki prekaša v potepuštvo in raznih izgredivh več moških klatežev. Zaprta je bila tudi že večkrat radi tajne prostitucije. Kadar jo sredi noči kje primejo, postane divja. Meče in valja se po tleh, ter vpíje na vse pretege. To je star trik takih ptic. S svojim vpitjem bi se rade napravile za preganjane žrtve. Zadnjo noč so jo zopet ustavili, ko je pridrla iz neke gostilne. Obnašala se je zopet po stari navadi. Stražnika je psovala in tudi obleko mu je poškodovala. S težavo so jo odpravili v zapor. Ko bo prestala svojo kazen za ta izgređ, bo nastopila odgonsko pot. —

Požar v Apačah pri Gornji Radgoni.

Včeraj popoldne je nastal v odsotnosti gospodarja g. dr. Leopolda Potzingerja, župnika v Apačah — v njegovem gospodarskem poslopu požar, ki je uničil škedenj, dočim se je gasilec posrečilo, rešiti hleve na desni in levi strani uničenega objekta. Na kraj nesreče so prihiteli poleg domačih gasilcev še gasilci iz gornjeradgonske okolice. Prebivalstvo je simpatično pozdravilo prihod avstrijskih gasilcev iz Radgone, ki so mnogo pripomogli k preprečenju katastrofalnega požara. Škoda je krita z zavarovalnino.

Na kolesarski dirki.

ki se je vršila včeraj, se je ponesrečil član »Peruna« Božidar Vencel. Kakih 200 metrov pred ciljem je padel v najhujšem zaletu ter se pri tem občutno ranil na glavi. Z občudovano srčnostjo se je ves krvav pobral in spustil proti cilju. Spotoma mu je neka dama ponudila svoje kolo, katerega se je urno poslužil ter dospel na cilj.

Jadranaši!

Jutri, v torek, pevska vaja. Po vajih zelo važni sklepi glede nadaljnjega delovanja. Naj nikdo ne manjka. 1973

Večerni komercijalni tečaj v Mariboru.

Društvo zasebnih trgovskih nastavlencev v Mariboru otvori s 5. novembrom večerni komercijalni tečaj, ki je namenjen predvsem osebam, ki se pripravljajo za vstop v privatne službe, ali pa so že v službah, a si želijo kot obiskovalci(ke) večernihkomercijalnih tečajev razširiti in poglobiti svoje trgovsko znanje. Predavanja se bodo vršila ob večernih, pri zadostni udeležbi tudi ob popoldanskih urah. Poučevalo se bo: enostavno, dvostavno in ameriškó knjigovodstvo, trgovsko računstvo, nauk o menicah in trgovini, slovenska in nemška korespondenca, slovenska in nemška stenografija ter strojepisje. Otvorili se bodo tudi še specialni tečaji za hrvaščino, slovenščino, nemščino ter esperanto. Tečaj bo trajal 6 mesecev, vsak dan od 18. ali 19. ure dalje. Vpisnina znaša Din 20, šolnina pa za vse predmete Din 300 mesečno. Priglašenci obiskujejo lahko tudi posamezne predmete, za kar znaša honorar mesečno Din 60. Takse za končni izpit ni. Po zaključnem izpitu dobijo obiskovalci izpričevala. Društvo bo brezplačno posredovalo obiskovalcem za nastavitve. Prijave za tečaj sprejema dnevno od 8.—12. ure g. Pelikan, Ljudska tiskarna v Mariboru, Sodna ulica 20. 1974

Gostovanje kulture

CESAR JOŽEF V AZIJI. — STARA AZIJA V EVROPI.

Vsak večji narod, ki živi samostojno svoje življenje, ima svojega razuzdane- ga trinoga Kaligulo, svojega domišljive- ga despota Viljema II., svojega zma- govalca Napoleona — ali vsaj nekaj po- dobnega v svoji domišljiji — in tako mo- ra imeti tudi svojega cesarja Jožefa. Ce- sar Jožef, ki je odpravil tlako, je postal simbol energičnega prehoda iz starega v novo. On je potni maršal večnih preho- dov od včeraj na danes.

Azija ima svojega cesarja Jožefa v osebi afganskega vladarja Aman-Ulaha. Odkar je ta vladar potoval po Evropi, se izvajajo reforme v njegovi deželi z re- kordno naglico in energijo. To je že pre- cej nad Kemalovo Turčijo, četudi je af- ganski teren za kulturno preureditev de- setkrat težavnejši od turškega. In še ne- kaj! Kemal paša je imel veliko število visokih kulturnih in sposobnih pomoč- kov, Aman-Ulah je pa pravzaprav sam s svojo soprogo začel uvajati novo dobo in kulturo v svoji deželi.

Z orientalsko vpljdnostjo in pestrini prisposodobami poziva Aman-Ulahova so- proga afgansko ženstvo k preporodu. Zakon enega moža in ene žene je ženski ideal. — pravi kraljica, — harem pa ječa brezkončnih verig, ponižanja, vzdih- hov in tožb. Ječa se mora podreti, veri- ge morajo pasti. Moderniziranje obleke je vidni izraz novega življenja, ženske svobode. Brez starih pajčolanov in tur- banov rastejo bohotno nove misli za svo- bodnim čelom. Kraljica govori kakor El- len Key.

Z najhitrejšimi prometnimi sredstvi importira Aman-Ulah Evropo v Azijo. Import pa ne gre v nič. Njegovi uspehi so nepričakovani, senzacionalni. Kip ce- sarja Jožefa je iz Evrope preskočil v ro- mantično jutrovo deželo.

V zameno pa preskakuje k nam stara Azija, katero odpravljajo kitajski revo- lucionarji. Kemal paša, kralj Aman-Ulah in perzijski Kan. V Parizu, Berlinu, Lon-

donu in v drugih postojankah, zapadne kulture se zadnja leta močno razvijajo razne kopije stare Azije: sekte, vraže, razvade, nazori itd.

Najnovejši primer gostovanja stare Azije v Evropi: V »Berliner Tagebuchu« priporoča Esad-Bej evropskim možem mnogoženstvo. To je po njegovem mne- nju primitivna in prava oblika erotične- ga življenja in cilj erotičnega hrepenenja. Mohamedanstvo — razlaga mož — je po- šteje in naveden od krščanstva. V Orijentu ni nezakonskih otrok, ni alimen- tacijskih tožb zapuščenih žen in zapelja- nih deklet. Mesto tega so pa dnevno pri- meri tihega junaštva. Postarana soproga varčuje denar, marsikaj si pritrga od ust, da si mož lahko kupi novo ženo, klicano in zahtevano od čutov itd. itd.

Da je pendant moževega mnogožen- stva ženino mnogomoštvo — to Esad-Bej seveda bagatelizira. Nekaj desetletij ženske emancipacije je presanjal ali pre- spal. Naivnež ne razume, kako malo na- ivne so današnje ženske...

Na zapadu Evrope se dogaja marsi- kaj, kar upravičuje mnenje, da bi lahko prišlo do tega, da se evropski nazori in zakoni preselijo v Azijo, azijski pa v Evropo. Duhoviti Bernar Shaw je s svo- jim delom »Nazaj k Metuzalemu« že raz- prostrl fresko bodočnosti. Mogoče bi bili ljudje bolj srečni, če bi jim gospodarili tuji birokrati n. pr. Angležem kitajski, Kitajcem angleški. Zakaj je, saj dela Aman-Ulah iz svojih Afgancev Evropej- ce, Esad-Bej bi pa rad iz Evropejcev na- pravil Kurde. Z njim vred mislijo še mno- gi, da je sultanski Zlati rog najboljši sim- bol za verolomstvo obeh zakonskih par- tnerjev v Evropi.

Ob tem gostovanju kulture se ne sme pozabiti, da je — kakor se kaže — Azija dostopna in zavzeta za dobro, v Evropi pa mora biti z dobrim jako slabo, ker se bohotno širi in razvija vse to, kar so Azijati kot slabo zavrgli.

Konji čitajo misli

Profesor Benerholm, šef živinozdrav- niške visoke šole v Stuckholmu, objavlja v neki svoji knjigi opazovanja o ko- njih. Smatra, da so konji izredno inteli- gentne živali, ki naravnost čutijo misli in razpoloženje oseb, ki se jim približujejo. Ta konjska lastnost pa tudi zahteva, da se mora tudi temu primerno postopati s konji. Toda, čeprav posedujejo konji iz- razito individualnost, vendar imajo vsi eno skupno potezo: spočetka gledajo vsi na ljudi dobrodušno in s simpatijo. Vsi hudobni in svojeglavni konji niso taki že po prirodi, temveč so taki šele postali ra- di slabega postopanja z njimi. Vsakega še tako divjega konja se more z dobrim postopanjem udomastiti. Učenjak navaja več slučajev iz lastne izkušnje. Čim konj zapazi, da mu človek pripravlja kaj sla- bega, se takoj pripravi za obrambo. Ako se kdo brez strahu približa konju, pa naj bo še tako divji, ostane mirna tudi žival. Konj si vrh tega vsako stvar dobro za- pomni in nikdar ne pozabi človeka, ki je z njim slabo postopal. Pot, po kateri en- krat gre, si konj vedno zapomni. Učenjak pravi končno, da mu je jako žal, da se mora ta starodavna domača žival vedno bolj umikati pred modernim življenjem, v katerem gospodujejo motorji in drugi aparati.

Krilata trgovina

V mestu Valparaiso je živel trgovec z živili Lowensted. Ker njegovi posli radi prevelike konkurence niso uspevali, je prišel na originalno idejo. Lepega jutra so našli ljudje v njegovi izložihi lepak, na katerem so bile natiskane njegove in konkurenčne cene, spodaj pa je bilo ob- vestilo, da dobi vsakdo, ki kupi za 25 dolarjev blaga pri njem, brezplačno vo- žnjo z aeroplanom na 25 milj dolgi poti. Čez noč je prišla prebivalce prava le- talska mrzlica. Kdor je le imel 25 dolar- jev, je nakupil pri dotičnem trgovcu po- trebnega in nepotrebnega blaga in potem — letel. Tudi iz sosednjih mest so pri- hajali ljudje. Kupovali so stari in mladi, moški in ženske in bili vsi deležni poleta. Trgovec si je nenadoma silno opomogel in more res trditi, da je postavil svojo trgovino na prava letalska krila.

Orjaški kuščarji

Šele par let je znano, da živi na ma- lem otoku Komodo vzhodno od Jave posebna vrsta orjaških kuščarjev, po- tomcev predzgodovinskih zmajev. An- glež W. D. Burden opisuje te zmaje takole: Pošast je dolga dobre tri metre, siva in statista. Polagoma se je plazila po pobočju navzdol in ko je pod opol- danskimi solnčnimi žarki spremljala dol- ga temna senca, sem dobil zelo fanta- stičen utis: predpotopna pošast v pred- potopni okolici. Komodski orjaški ku- ščarji so strašne in zelo požrešne živa- li. Videl sem, kako je taka pošast konju odtrgala velik kos mesa od strani, dru- gič pa, kako je žrla veliko divjo svinjo ter ni nehala pred zadnjim kosom. Or- jaške kuščarje lovijo z močnimi zanjka- mi. Če se prva zanjka oklene vrata, po- tem se mora druga vreči okrog repa. Od obeh krajev priklenjenega kuščarja se tesno priveže ob drevesa ter previd- no spravi v veliko kletko.

Nezakonski stari oče

Nemško justično ministrstvo pripravlja velike reforme zakonika. Največ spre- memb bo glede imovine zakoncev, ločit- ve zakonov, očetovstva in alimentacij. Moški, ki je bil naveden od ženske kot oče nezakonskega otroka, se je doslej rešil vseh obveznosti, če je lahko doka- zal, da so se pečali z nezakonsko ma- terjo tudi drugi. Sedaj bo pa skrb za otroka naložena vsem tem možem in si- cer tako, da bo največji delež odpadel na onega, ki je bil v najtesnejših zvezah z materjo. V onih slučajih, ko nezakonski očetje sami ne morejo plačati, so plačilno obvezni tudi njih stariši. Tako bo prvič zakonito uveljavljen »nezakonski stari oče«.

Strašna suša v Južni Ameriki

V brazilskih državah Alagoas in Ba- hia vlada strašna suša, kakršne ne pom- nijo od l. 1915. Plovba po vseh rekah je prenehala, ker je voda prenizka. Mnogo ljudi je umrlo od glada, ker je suša uničila vso žetev in je poginila tu- di skoro vsa goveja živina.

Sport

Finalna tekma za poškodbeni fond

ISSK Maribor : SK Železničar 5:2 (1:2).

Z včerajšnjo zmago si je pridobil ISSK Maribor drugič lep pokal, ki ga je poda- ril LNP za mariborsko okrožje kot pre- hodni pokal. Po lepem živahnem poteku igre je postal Maribor zaslužen zmago- valec. Enajstotica ISSK Maribora je s to tekmo pakazala, da je zaslužen prvak mariborskega okrožja. Moštvo je pred- vedlo tehnično kakor tudi taktično kras- no igro. Geuer v голу ni imel veliko pri- like, da bi se izkazal. Na dobljenih golih ga ne zadene krivda. Obramba je bila si- gurna in je z lepimi osvobodilnimi stre- li rešila vsako kočljivo situacijo. Krilska vrsta je bila izredno dobro disponirana in je dosegla v drugem polčasu višek. Napad je z lepo kombinacijo preigral nasprotnika, vendar se mu v prvem pol- času ni posrečilo priti do zasluženih go- lov. Šele v drugem polčasu, v katerem je bil stalno oblegan nasprotni gol, se je premoč izrazila tudi v golih.

SK Železničar je od svojega zadnjega nastopa proti Mariboru pokazal velik na- nrede tehnično kakor tudi taktično. Mernig v голу je pokazal nekaj prav le- pih parad, vendar ga zadene krivda na tretjem in zadnjem dobljenem голу. Bra- nilec Wagner je bil z Vogrincom ne- dvomno najboljši mož Železničarjev. Bauer-ju manjka še potrebna rutina. V krilski vrsti je bil kakor rečeno Vogri- nec najboljši, pa tudi Frangeš je poka- zal posebno v prvem polčasu lepo igro. V drugem polčasu je znatno popustil. Stauber se ni mogel uveljaviti. Napad SK Železničarja je sestavljen iz preveč ne- enakih individualitet, kar onemogoča skupnost. Paulin je bil s kolosalno po- žrtvovalnostjo za žogo, vendar je bil dobro krit.

Moštvi sta nastopili v sledeči postavi: ISSK Maribor: Geuer, Koren, Tonček I. Hreščak I, Unterreiter, Prevo, Pepček, Hreščak II, Tonček II, Vodeb, Čmrl.

SK Železničar: Mernig, Bauer, Wag- ner, Vogrinec, Frangeš, Stauber, Jurko, Pollak, Kristl, Paulin, Pezdikeč.

Kratek potek igre: Igra je začela v ži- vahnem tempu in je dosegel Maribor že v 3. minuti po Hreščaku vodstvo. Mari- bor je nadalje v lahki premoči. V 23. mi- nuti je zakrivil Tonček I enajstmetrov- ko, ki jo izrabil Wagner. Po menjajočih se napadih dosežejo Železničarji v 30. minuti po Kristlu drugi gol. Maribor ri- postira, vendar ne doseže izenačbe. Pol- čas 2:1 za Železničar-je. Razmerje ko- tov 1:0 za Maribor.

V vsem drugem polčasu je Maribor v premoči, dočim se je Železničar moral zadovoljiti s posameznimi prodori. Kljub temu je dosegel Maribor šele v 14. mi- nuti izenačenje po 11metrovki Unterreit- ja. Tonček II je zvišal v 15. in Hreščak v 16. minuti stanje na 4:2. Tonček I je postavil v 32. minuti končno stanje s krasnim prostim strelom iz daljave ka- kih 40 metrov na 5:2. Razmerje kotov 3:3. Sodil je gosp. dr. Planinšek objek- tivno in dobro.

Rezerune tekme

ISSK Maribor : SK Železničar 2:1 (0:1).

V zanimivi, vendar preostri tekmi je postala enajstotica Maribora zaslužena zmagovalka.

Na preostri igri zadene predvsem sod- nika krivda, ker je bil v početku prema- lo strog. Maribor, ki je imel več od tek- me, je zastrelil tri 11metrovke.

ASK Primorje : SK Ilirija 5:4 (2:1).

Primorje je predvedlo kombinatorično lepšo igro, medtem ko je Ilirija igrala več na prodore. V drugem polčasu je bi- la Ilirija sicer boljša, vendar se ji kljub temu ni posrečilo izvajati zasluženeno neodločno. Sodil je gosp. Frankl iz Ma- ribora objektivno, vendar za oster boj premalo odločno. Publike je bilo nad 1000.

Propagandno tekmo v Poljčanah

priredi v torek, 16. tm. ISSK Maribor proti tamkajšnjem SK Boču. ISSK Ma- ribor nastopi skoraj v kompletni posta- vi. Tudi pri moštvu SK Boč najdemo ne- kaj prav dobrih igralcev, tako da bo po- tek tekme jako zanimiv.

ZAKLJUČNA KLUBOVA DIRKA »PE- RUNA«.

Včeraj se je vršila zaključna klubova dirka »Peruna« na progi Maribor—St. Ilj. Izmed 21 prijavljenih dirkačev jih je startalo 17. Glavna dirka: 1. Ivan Jurič, ki je prevozil 14 km dolgo progo v času 20 min. 10 sek.; 2. Lakner Rudolf 23.2; 3. Štruel Franjo 24.01. Junijori: 1. Boži- dar Vencel v času 21.02, ki pa je tik pred ciljem vsled padca dobil težke po- škodbe na glavi in nogah, drugo in tretje mesto junijorjev je ostalo med Germov- šekom Štefanom in Krajner Leopoldom neodločno, ker sta oba prevozila progo 25 min. 2 sek. ter bo med njima odločal žreb. Videlo se je, da so v glavni dirki najboljši vozači včeraj popustili ter s tem napravili ob zaključku sezone mlaj- šim veselje za bodoče leto. Po dirki se je vršila klubova zabava v gostilni g. Sfiligoja, na koji je pridno igral tambu- raški zbor »Obmejnega zvona«.

Ostale nogometne tekme.

Zagreb: II kolo prvenstva: Gradjanski — Sparta 6:2 (3:0); Hašk—Croatia 4:0 (4:0); Željezničar—Derby 2:0 (1:0); Con- cordia—Viktoria 0:0. Pri tekmi Hašk—Croatia je prišlo do dejanskega spopada med igralci in pozneje tudi publiko, da je morala posredovati policija.

Beograd: Soko—Jedinstvo 2:1 (1:1); BSK—Obilič 4:1 (2:0).

Dunaj: Austria—Vienna 2:0 (1:0); Ra- pid—FAC 5:1 (3:0); Admira—WAC 5:1 (1:0); Hakoah—Simmering 2:1 (1:1); Ni- cholson—Slovan 2:1 (1:0).

Budimpešta: Hungaria—Ujpest 3:3 (1:0); Ferencvaros—III okraj 3:0 (1:0). Bocskey—33 4:2 (1:1), Kispest—Va- sas 2:1 (0:1), Somogy—Sabria 2:1 (1:0), Nemzeti—Bastya 3:1 (2:1).

Berlin: Hertha—Wacker 5:1; Tennis Borussia—Weissensee 3:1.

Milan: WAC (Dunaj)—Ambrosiana 2:2

Curih: Italija—Švica 3:2 (2:1). 20.000 gledalcev. Sodil je Dunajčan Braun.

Hazena.

SK Ilirija je odigrala včeraj zadnjo pr- venstveno tekmo proti SK Slivnici, ki jo je z lahkoto odločila v svojo korist v razmerju 26:0 (11:0). Ilirija je nastopila s spremenjeno postavo, ki se je dobro obnesla.

Prvi ciganski časopis

Prosvetni komisariat v Rusiji je prav kar odredil, da se ustanovi poseben ča- sopis za cigane. S tem bo svet nedvomo- no za eno senzacijo bogatejši. Kajti ča- sopisov v ciganskem jeziku dosedaj ni bilo. Cigani evropskih dežel, izveniši onih na zapadu, se razgovarjajo v svo- jem skupnem jeziku. Njihov časopis v Moskvi bodo sedaj pisali časnikarji, ki so bili poprej bodisi sami cigani ali pa so ro- dom ciganske krvi. Ciganski jezik se po- slučuje cirilničnega alfabeta. Prva številka je objavila poročila iz vagabundskega življenja ciganov, ki jim civilizirani »bratje« svetujejo, naj opuste svoje ne- mirno življenje, postanejo dobri držav- ljani svoje države in tudi deležni bremen, katera nalaga dobro urejena država o- stalim državljanom. Dalje vsebuje list tudi literarno prilogo s krasnimi prispev- ki iz ciganske poezije.

Napoleonov muzej na otoku Aix

Na otoku Aix pri Rochefortu je hiša, v kateri je prebival Napoleon, preureje- na v muzej. Pobudo za to je dal baron Courgaud, čegar stari oče je delil z Na- poleonom ujetništvo na Sv. Heleni. Na otok Aix je pribežal Napoleon I. 1815 in v hiši, ki je sedaj muzej, je prebival od 12. do 14. julija. Z dokumenti je doka- zano, da je nameraval iti v Ameriko. Na Aix-u se je končno predal Angležem in v muzeju je še njegovo pismo, s kate- rim sporoča angleški vladi, da se pre- daje »najmočnejšemu in najplemenitej- šemu svojemu sovražniku«. Muzej je nedavno slovesno otvoril sam kulturni minister Herriot.

Edgar Wallace:

Žaba z masko

(The Fellowship with the Frog.)

»Didcat?« je hropel Elk obupano. Pogledal je na uro. »Pred eno uro? Potem bi moral Gloucester doseči v petdesetih minutah!«

Elk si je ravno prizadevala, da bi pila kavo, katero je serviral Gordnov sluga. Elk si ni upal nadaljevati razgovora. »Hvala lepa!« je dejal glasno ter odložil slušalko.

»Kako glasijo Vaše vesti?« V njenem glasu je bil pritajen plač.

»Vesti?« je dejal Elk ter silil svoj obraz v smehljaj. »O, vesti so dobre!«

»Kdo je klical?« je vprašala.

»Ali, to?« je dejal Elk ter mrko pogledal telefon. »To je bil le eden od mojih prijateljev, ki me je vabil za nočjo k večerji.«

Ela je šla tiho v drugo sobo, Elk je pa pomignil Amerikancu.

»Pojdite in privedite zdravnika,« je dejal tiho »in povejte mu, naj prinese nekaj, da bo ta mlada dama vsaj dvanajst ur spala.«

»Slaba poročila?« je vprašal Broad.

Elk je priklimal. »Niti malega upanja, da bi se mladeniča rešilo,« je dejal. »Niti uajmanjšega.«

37.

Z ušesom pritisnjenim ob tla je slišal Dick besede: »Žaba hoče, da umre.« Razpokane ustnice so se mu nabrale v smeh. »Ali ste ga slišali hoditi tam zgoraj?« je vprašal Hagen.

»Ne, mislim da spi,« je nekdo odgovoril.

»Počakati moramo, da se zdani. V temi ne moremo z njim opraviti. Drug drugoga bi pobili.«

Tega mnenja so bili tudi drugi. Dicku se je zdelo, da je našel šest glasov. Prižgal je zopet vžigalico, da bi pregledal položaj in zopet mu je pogled obvisel na električni napeljavi.

Potem se mu je pa zasvetilo v glavi. Tiho se je splazil preko tal, prijel za žico ter potegnil z vso močjo. Pod njegovo težo se je zlomil izolator. K sreči kosi niso padali na tla, temveč na smeti. da ni ropotalo. Pol ure je Dick mrzlično delal, da je odvil bakrene žice. Roke so mu krvavele, nohti so se krhali. Ko je bila žica prosta, se je še spomnil v svoje veliko zadovoljstvo, da se vrata odpirajo od zunaj. Jekleno ploščo je dvignil z veliko težavo ter jo položil tik pred vrata, da bi moral vsakdo stopiti na njo, ko bi vrata odprl. Potem je začel konce žice vtikati v luknje plošče ter jih pritrdjevati.

Bil je gotov, ko je dan prisvetil skozi stekleno streho tovarne. Slišal je šepet in škripanje zapaha od vrat svoje ječe. Splazil se je k vtikaču ter povzročil električni spoj. Plošča je bila elektrizirana.

Vrata so se naglo odprla in prvi mož je stopil na ploščo. Predno je njegov krik zamogel posvariti drugega, ki mu je bil

tik za petami, sta ležala že oba nezvestna na tleh.

»Kaj je, za vraga?« To je bil Hagenov glas. Pritekel je po stopnicah ter stopil na ploščo. Za trenutke je obstal nepremično, potem se je pa z zamolklim krikom zvalil nazaj. Dick je slišal njegovo padanje po stopnicah.

Dalje ni čakal.

Z dolgim skokom je skočil preko plošče zdivjal po stopnicah preko nezavednega Hagen ter se znašel v mali pisarni. Bila je prazna. Na mizi je ležala ena od njegovih pistol. Zgrabil jo je ter zdivjal skozi dolgo pusto dvorano. Zdela se mu je brez kraja, nazadnje je pa le dosegel neka vrata ter prišel na prosto.

Začul je krik in ko se je ozrl, je videl, da ga dva od tolpe zasledujeta. Dvignil je pistolo in sprožil. Petelinček je samo udaril, kajti Hagen je magacin orožja izpraznil.

V sili je pa tudi prazna pistola dobro orožje. Dick je treščil z njo prvega bandita po glavi ter divjal dalje.

Videl je, da se je zmotil, ko je mislil, da je samo šest banditov v poslopju. Bilo jih je najmanj dvajset in večina v bližini. Dick je skušal priti na cesto, od katere ga je ločila samo vrsta grmovja.

To je bilo pa napačno. V grmovju je bila skrita bodeča žica in teči je moral mimo. Brez čevljev, kakor je bil, je občutil bolečine ob vsakem koraku. Preganjanci so bili tik za njim.

Napravil je ovinek proti drugi zgradbi. Bili so še vedno za njim, čul je njih hropenje in na kraju svojih moči je bil. Tedaj je pa zagledal pred seboj na steni veliko gasilsko alarmno napravo. S pestjo je razbil steklo ter potegnil za zvonec. Bliskoma se je spomnil na nekdanje Elkovo pripovedovanje. Tedaj so ga pa tudi dohiteli ter planili nani.

Obupno se je boril, ali toliki premoči ni bil kos. Hotel je pridobiti malo časa.

»Pustite, pustite,« je vpil. »Hagen je mrtev!«

To je bilo pa najslabše izbrano, kajti v tem trenutku je prišel iz drugega poslopja Hagen sicer ves zdelan, ali vendar živ. Bil je blede od bolečin in jeze, govoril je pa v jeziku, ki ga Dick ni razumel, a ga je smatral za švedščino.

»Pes, to mi boš plačal! Sam boš okusil električni tok!«

Zamahnil je s pestjo proti Dicku, ta se je pa naglo sklonil in pest je treščila ob zid. Z divjim krikom se je Hagen vrgel nanj ter ga mikastil sem in tja. In ravno to je bila Dickova rešitev. Možje, ki so ga držali, so ga spustili, da bi vodja imel več prostora. Dick je zadel Hagenu dobro preračunan sunek v želodec in šved se je zvrnil z glasnim krikom.

Predno ga je kdo mogel ustaviti, je bil Dick že daleč in tokrat proti vratom. Ko jih je že dosegel, je segala neka roka po njemu. Odbil jo je ter skočil ven ravno, ko je po dolgi cesti prizvonilo ter približalo od kovine in škrlatne barve.

Gasilski avto je drvel. Žabe so nekaj trenutkov bulile v voz, potem so se pa obrnile ter spustile v beg brez misli na svoj žrtev.

Dick je gasilec kratko pojasnil situacijo. Pridrvel je še en voz in gasilci niso bili močje, ki bi se bali žab.

Ko so Hagena zvezanega položili v avto, je Dick pogledal na uro. Kazalec je kazal na šest.

Dick je skočil k svojemu avtu in bil je na najslabše pripravljen.

Hagen pa voza ni pokvaril. Najbrž ga je hotel obdržati za sebe. Par minut pozneje je Dick že brez pokrivalca, umazan, raztrgan in razpraskan drvel po cesti proti Gloucestru. Hitreje se ne bi bil mogel voziti, tudi če bi bil slutil, da mu je ura obstala.

V vratolomnem tempu se je vozil skozi Swindon in ko je bil že na cesti v Gloucester, je zopet pogledal na uro.

Bila je še vedno šest in srce mu je zastalo.

Vozil je z največjo brzino, ali cesta je bila slaba in vijugasta. Parkrat bi se bil skoraj prevrgel. Brzino je moral zmanjšati. Bilo mu je vroče in hladno, ko je prehitel miljo za miljo, a še vedno ni videl mesta.

Ko je zagledal vrh zvonika, mu je pa počila pneumatica.

Obstati pa ni smel. Moral je naprej in če ne drugače po golih kolesih. V primeri s poprej je pa šlo silno počasi.

Dospel je v predmestje. Ulice so bile strašne. Najprej ga je ustavila cestna železnica, potem pa velik traktor. In tedaj je videl, kako pozno je že bilo. Par minut je manjkalo do osme ure. In do jetnišnice je bilo še pol milje. Stisnil je zobe in molil.

Ko je zagledal pred seboj jetnišniška vrata, je udaril zvon katedrale osmo uro in to mu je bilo tako strašno kakor zvok trobente sodnega dne. Vedel je, da bo Rayeva smrt točna na sekundo. Smrtno je obledel. Ustavil je voz ter se opotekal do vrat, kjer je dvakrat pozvonil z vso močjo. Vrata so ostala zaprta. Dick je slekel nogavice in potegnil iz nje dokument, ki je bil ves krvav in premočen od ranjene noge. Zopet je pozvonil z besnostjo obupa. Zamrežena lina se je odprla in pokazal se je teman obraz čuvaja.

»Ne smete notri,« je dejal. »Ali ne veste, kaj se tu godi?«

»Ministrstvo,« je hropel Dick. »Ukaz notranjega ministrstva. Odgoditev!«

Lina se je zopet zaprla in po pravcati večnosti je zarožljaj ključ in težka vrata so se odprla.

»Jaz sem kapetan Gordon od državnega pravdnistva,« je dejal Dick. »Imam odgoditev kazni za Jim Carterja.«

Čuvaj je zmajal z glavo. »Justifikacija je bila pred petimi minutami,« je dejal.

»Ali cerkvena ura,« je vzkliknil Dick. »Zaostaja za štiri minute,« je odvrnil čuvaj. »Bojim se, da je Carter že mrtev.«

Ray Bennet se je zbudil iz okrepčilnega spanja ter obsedel na postelji. Eden od paznikov, ki so vso noč bedeli ob njegovi postelji, mu je dejal:

»Ali hočete svojo obleko, Carter? Ray natelj misli, da Vam ne bo toliko ležeče na starih stvarih.«

»Prav ima,« je menil Ray. »Ta obleka je tudi dobra,« je še pristavil, ko je že oblačil hlače.

Paznik si je odkašljaj. »Dobra obleka je to,« je pritrdil. Več ni povedal, nekaj iz njegovega glasu je pa razodevalo resnico. Bila je obleka, v kateri je bil že nekdo obešen. Ray-eve roke pa niso drgetale, ko jo je oblačil. Ob šestih so mu prinesli zajutrak.

Njegovi pogledi so obviseli na pisemski mapi na mizi, rok pa ni stegnil po njej. Prišel je kaplan, miren mož. Nekaj časa sta se razgovarjala, potem je pa paznik svetoval, naj bi se Ray malo razhodil po dvorišču.

Ray je bil tega vesel, rad bi še enkrat videl modro nebo. Vedel je pa, da ta sprehod z duhovnikom po dvorišču ni nesebična dobrota. Pripravljali so za justifikacijo celico zraven njegove in niso hoteli, da bi videl te priprave. Pol ure pozneje je bil zopet v svoji celici.

»Ali hočete še kaj izpovedati, Carter? Ali se sploh tako imenujete?«

»Ne, gospod,« je odvrnil mirno, »a to je vseeno.«

»Ali ste moža usmrtili?«

(Dajte prihodnjič.)

Mali oglasi. Ni študijev v posredovanju. Ni esejne namene. Občinstvo: vsaka beseda 30 p. najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

2. Zbiranje, doplačanje in oglaševanje ali rodbinskega zbiranja: vsaka beseda 50 p. najmanjši znesek Din 10.—

Na prodaj

je divan, železna peč, črni sako in telovnik. Vadnu, Vetrinjska ul. 24. 1976

Klavir — Bösendorfer

dolg, dobro ohranjen se prodaja. Naslov v upravi. 1939

Samo Din 26—28 plačate

za podplatanje ženskih čevljev in Din 28—38 za podplatanje moških čevljev. Tudi vse čevlje z gumijastimi podplati in snežne čevlje sprejema v popravilo po najnižjih cenah »Brzopodplata«, Tattenbachova ulica 14. 1898

Baržun

v veliki izbiri že od Din 22.— naprej se dobi pri J. Trpinu, Maribor, Glavni trg 17. U

Lepo opremljeno sobo

oddam, event. sprejemem sestanovalec ali sstanovalko. Naslov v upravi. U

Suha bukova drva,

premog, kolobarji in vsakovrsten rezan les najceneje pri Piščancu na Državni cesti. 1872

Električne inštalacije

popravila, svetilke, likalnike, motorje, aparate, elektro blago po konkurenčni ceni pri Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ulica 16. XX.

Dijaka ali dijakinja

sprejme s 1. novembrom rodbina, ki ima tudi sama dijake, na stanovanje in hrano. Kje, pove uprava. U

Služkinja za vse,

k rodbini z malim otrokom za Ljubljano se išče. Naslov v upravi. U

Sostanovalec

boljšega gospoda sprejemem. Naslov pove uprava lista. U

E 3696/28

15

Dražbeni oklic

Dne 30. novembra 1928 dopoldne ob 11. uri bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 27 dražba nepremičnin, zemljiška knjiga Razvanje, vl. št. 123, 391

„ „ pol Razvanje, vl. št. 153

„ „ Hoče, vl. št. 1

„ „ Hoče, vl. 308

cenilna vrednost znaša 220.350-60 Din, vrednost pritikline 18.960 D, ki je zgoraj všteta, najmanjši ponudek 146.900-40 D.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča.

Okrajno sodišče v Mariboru odd. IV.,
dne 1. oktobra 1928. 1946

V KAVARNI EVROPA

od 16. oktobra nov izbran spored. Nastopa komičar Rötig in eksvilibrst z govorečim psičkom Artusom. Piesna revija. V nedeljo dne 21. t. m. velika družinska predstava. 1975

Modna trgovina

ANTON PAŠ

Maribor, Slovenska ul. 4

Potrebščine za krojače in šivilje

VSI, KI SO SI ŽE IN VSI, KI SI ŠE NISO

ogledali bogate, izbirne zaloge

KRZNA

pri tvrdki

L. ORNIK, MARIBOR
KOROŠKA 9

naj se čim prej odločijo za nakup, kajti povpraševanje je veliko in najlepši komadi bodo kmalu razprodani. 1787

Zahtevajte povsod „Večernik“